

XXIV. ÉVFOLYAM 10. SZÁM 2014.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK ÉS ZENEKAROK SZÖVETSÉGE - KÓTA LAPJA

**I. REGIONÁLIS KÓRUSTALÁLKOZÓ JÁSZBERÉNYBEN
2014. 11. 08.**

I. Regionális Kórustalálkozó Jászberényben (Márkusné Natter-Nád Klára)	3-4. oldal
Jászberényi kórustalálkozó - Ünnepi köszöntő (Sztalmári Antalné)	5. oldal
A Budapesti Monteverdi Kórus hangversenye a Vigadóban (Párkai István)	6. oldal
A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusának emlékünnepe (Márkusné Natter-Nád Klára)	6-7. oldal
50 éves a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa - Jubileumi hangverseny (Hartyányi Judit)	7-8. oldal
Repertoár bővítő Szakmai Nap (- sz -)	8-9. oldal
Emlékhangverseny díjazottakkal - A Kardos Pál Alapítvány hangversenye (Somogyváry Ákos)	9-10. oldal
NépZeneSzó	
Folytatódott Fejér megyében a népdalkörvezetők képzése (-s g-)	11. oldal
A 45 éves Felsőgallai Német Nemzetiségi Dalkör (Saltzer Géza)	11-13. oldal
Méltó megemlékezés Kodály Zoltánról (Naszladi Judit)	13-14. oldal
Mozgalmas ősz a Keszhelyi Helikon Kórusban (Husz Attila)	14-15. oldal
Ünnepi hangverseny és Emlékezés az Erkel Ferenc Társaság 25 éves jubileumán (Gyulai Hírlap engedélyével)	15-17. oldal
Egy kis technika... 108. (Dr. Bruckner Adrienne)	17. oldal
Felhívás "Legyen a zene mindenkié!" - Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusverseny	18- 19. oldal
Felhívás továbbképzésre Dr. Bruckner Adrienne	19. oldal

Hátlap: NYÍLT HÉTVEGE A CANTEMUS MŰHELYÉBEN - NYÍREGYHÁZA

*Minden Kedves Olvasónknak Áldott
Karácsonyt és Eredményes, Békés Új Esztendőt
kívánunk szeretettel 2014 Karácsonyán!*

a ZeneSzó szerkesztője és a KÓTA vezetősége

**BETELJESEDTT A NAGY ADVENTI VÁRAKOZÁSA
VIRÁG LÁSZLÓ KARNAGY ÚRNAK
1930. 04. 09. – 2014. 12. 22.**

Laci bácsi. Akarom mondani Virág László karnagy úr, címzetes igazgató, és sorolhatnám a titulusokat és életművével kivívott címeiket, de azt hiszem nincs rá szükség, mert nincs az a tarjáni, aki ne tudná ide pillantva, hogy kiről beszélek. Nem melleleg megjegyzem, Laci bácsi e téren tanít még most is, a boldog örökkévalók iskolájából int, hogy igen gyermekeim, így kell élni: szépen, csendesén, épp csak annyi hanggal körülveve, amennyit Istentől elfogadva átfomálhatunk, és művésztetté, a szakralitás jelenvalóságává tehetünk. Az életed - annak szentsége és minősége - legyen a rangod, és ne a tisztséged legyen az életed... Ő tudta ezt. Mint minden zenész, Ő is ajándékként kapta a képességet, a zenében való könnyed tájékozódást, a jó fület, a zenetörténet iránti szomjas kíváncsiságot. De mindez mit sem ért volna, ha talentumait nem sokasítja oly módon, ahogy a szeretet parancsolja: két kézzel szórta a közösségnek önmagát. Egész életében, mindenütt. Legyen az iskolapad itthon vagy külföldön, zenekari próbaterem, színpad, hittanterem, otthon... Derűvel övezett katonás rendben. Napról napra. A Teremtő 84 esztendő korában hívta magához. Rossz kérdés, kinek rosszabb: annak, aki megy, vagy annak, aki marad? Egy úton vagyunk, csak van, aki pár megállással előrébb jár... Nekünk csak az a feladatunk, hogy a mi Gazdánk harmóniájában a legnagyobb tisztaságra és szépségre törekedjünk. Laci bácsi ezt tette. Épp ezért hálátelt szívvel gondolok rá, példamutató életéért. Imádkozom érte, hogy a mennyi hazában, szeretett felesége oldalán nyugalmat leljen a lelke, s legyen könnyű néki a föld...

Egy volt tanítványa...

ZeneSzó

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA - lapja XXIV. évfolyam. A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára
Tagjai: Kéry Mihály, Nógrády László, Ruthner Judith, Vajna Katalin, Vass M. Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes
A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406
Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.
A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közölték nem használhatók fel.
Kiadja: A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkár
A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.
Előállítja: Gál Béla - Grafika Reklám 2112 Veregyház, Fő út 84. E-mail: asreklam@freemail.hu Tel.: (+36-30) 250-2416
HU ISSN 1215-0436
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.
E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444
Egy példány ára 300,- Ft Előfizetési díj egy évre 3000,- Ft (10 szám)

I. REGIONÁLIS KÓRUSTALÁLKOZÓ JÁSZBERÉNYBEN

Bárdos Lajos születésének 115. évfordulója tiszteletére

a Cantate Nobis Énekegyüttes szervezésében 2014. november 8-án

Az ünnepélyes megnyitót a Déryné Rendezvényház dísztermében tartották. A Kórustalálkozó nagyszámú résztvevői szebbnél szebb fellépő ruhájukban impozáns látványt nyújtottak.

Am énekük még nagyobb élményt jelentett, az Összkar előadásában megszólaló Bárdos Lajos mű, Erdélyi József szövegével: Istené az áldás, *Thormanné Husznay Mária* vezényletével.

A tervezett műsor szerint a rendezvény fővédnöke: **Daróci Bárdos Tamás** Erkel-díjas zeneszerző, a Bárdos Társaság társelnöke volt az Összkar fölkerült karnagya. Sajnos egészségi okokból ezen a szép rendezvényen nem tudott jelen lenni, így írásban küldte köszöntését és jókívánságait, amit *Vadász Ágnes* a KÖTA főtitkára olvasott föl.

A megjelent vendégeket és szereplőket Szatmári Antalné alpolgármester köszöntötte. Elismeréssel szólt Jászberény zenei életéről, kiemelte hogy a városnak hét kórusa van és közülük a legfiatalabb, a 2011-ben alakult **Cantate Nobis Énekegyüttes** vállalta eme nagyszabású kórustalálkozó megszervezését, a kórus karnagya *Thormanné Husznay Mária* odaadó munkájának köszönhetően.

Emlékező előadást tartott Bárdos Lajosról *Márkusné Natter-Nád Klára*, a Bárdos Társaság főtitkára. A beszédből rövid részletet és Bár-

dos nevezetes jászberényi látogatását emeljük ki.

Bárdos Lajos Kossuth-díjas zeneszerző, Érdemes- és Kiváló művész, tanár és zenetudós, 40 éven át volt a Zeneakadémia –Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – nagy hírű tanára, akinek karnagyi munkája kiemelkedő jelentőségű volt. Zeneszerzőként is jelentősnek tartotta a karnagyi tevékenységet, mint a zenei kifejezés legmagasabb fokát. Élete végéig, gyakori előadásokkal, tanácsaival erősítette az énektanárok, karnagyok zenei tudását, fejlődését. Kórusszakemberként nemcsak saját együtteseit, hanem az egész országos kórusmozgalmat személyes ügynek tekintette.

Bárdos Lajos műveit egyre több karvezető tűzte műsorára, és egyúttal igényelték személyes útmutatásait. És ennek Ő mindenkor eleget tett. Az ország minden nagyobb városában, mondhatjuk az ország minden szegletében megvalósult Éneklő Ifjúság hangversenyek szinte mindegyikén részt vett. És erről itt Jászberényben is meggyőződhetek.

Az 1970-es évek elején járt itt Jászberényben, a nagy Vasas Kórus

találkozózn és maga vezényelte a „Láng és fény” c. kórusművét. – E művel kapcsolatban meg kell említeni, hogy Bárdos Lajos 1942-ben komponálta az „Istené az áldás” c. kórusművét Erdélyi József szövegével. Ám az 50-es évektől e szöveggel nem volt előadható, így e remek kórusműhöz *dr. Vargha Károly* írta a „Láng és fény” c. új szöveget. – Nagyon örvendetes, hogy most ezt a művet választották eredeti szövegével, a hangverseny bevezető mottójául.

Bárdos Lajost 80-ik születésnapja évében szerte az országban ünnepelték. Itt Jászberényben 1979. november 20-án rendeztek tiszteletére hangversenyt, öt kórus részvételével, ahol minden korosztály képviseltette magát. A hangverseny csúcspontja, Bárdos ez alkalomra komponált „Berényi csokor” c. nőikari műve volt, amit egykori tanítványának *Miklós Gyulának* ajánlott, aki a Jászberényi Tanítóképző Főiskola tanszékvezető tanára volt és a hangversenyen kórusával adta elő a művet. A Tanár Úr a bemutató előtt lejött egy próbára – és ahogy az általában nála szokásos volt, az eredményes útmutatás igen jó hangulatban telt el. – Az akkori vezénylő karnagyok közül ketten is megerősítik ezt, *Bakki Katalin* és *Husznay Mária*, akik a mai I. Regionális Kórustalálkozó aktív résztvevői.

A Kórustalálkozóra jelentkező kórusok két különböző csoportba tagozódtak. Akik Kórusminősítést kértek, és azok, akik a nem minősülő kórusok hangversenyén kívántak részt venni. Ez utóbbiak felsorolásával kezdjük. Az Észak-Alföld régióból érkezettek: **Lehel Vezér Gimnázium Férfikara**, karnagy: *Deméné Ilonka Gabriella*; **Pedagógus Nőikar**, Jászkisér, karnagy: *Gócza Lászlóné*; **Déryné Vegyes Kar**, Jászberény, karnagy: *Ferencz Sándor*; **Palotásy János Vegyeskar**, Jászberény, karnagy: *Bedőné Bakki Katalin*; **Székely Mihály Kórus**, Jászberény, karnagy: *Cs. Nagyné Turi Márta*. Észak-Magyarország régióból a **Salgótarjáni Pedagóguskórus**, karnagy *Baárné Dicse Zsuzsanna*.

A LEHEL Film – Színház nagytermében tartott hangversenyre gazdag, színes műsorral készültek a résztvevők. Konferált *Kárpáti Zoltánné*. A műsor teljes felsorolására helyszíne miatt itt nincs lehetőség, de azt meg kívánjuk említeni, hogy minden kórus énekelt Bárdos Lajos művet, és Daróci Bárdos Tamás művei is szerepeltek a műsoron. Minden kórus előadott zongorakíséretes művet is, így megemlítjük a zongora kísérők neveit: *Sas Dániel*, *Balogh József*, *Gaál Andrea*, *Farkasné Szőke Tünde*. A zsűri szerepét betöltő *Dr. Kiss Katalin*, az Egri Főiskola tanára, elismerő szavakkal méltatta a

produkciókat, további eredményes munkát kívánva valamennyi résztvevőnek.

A DÉRYNÉ Rendezvényház dísztermében mutatkoztak be az „Éneklő Magyarország” XIX. Országos Kórusminősítésére érkezett kórusok. A zsűri elnöke: *Vadász Ágnes*, a KÓTA főtítkára, *Márkusné Natter-Nád Klára*, a Bárdos Társaság főtítkára, *Nógrádi László* karnagy.

Hat énekkar jelentkezett a megmérettetésre. 1/ **Lajosmizsei Városi Kamarakórus** – 1996-ban alakult, *Berta István* vezetésével. Rendszeresen szerepelnek a környező településeken, de a környező országok nemzetközi fesztiváljain is fellépnek. Minősítésen első alkalommal vesznek részt. Karnagyuk: *Berta István*. 2/ **Jászapáti Városi Vegyeskar** – 1988-ban alakult, egy nagymúltra visszatekintő Szövetkezeti kórus jogutódjaként. A Jászság kulturális életének aktív résztvevői. 2010-ben elnyerték a KÓTA Arany minősítését. Karnagyuk *Réz Lóránt*. 3/ **Cantate Nobis Énekegyüttes**, Jászberény – 2011-ben alakultak, alapítójuk *Thormanné Husznay Mária*. Egykori tanítványai, a Tanítóképző Főiskolán lévő volt kollégái, zenét szerető barátai alkotják a kórus tagságát. Az eltelt 3 év alatt több mint 40 alkalommal léptek fel városi, megyei és országos rendezvényeken. Repertoárjukban világi és egyházi művek mellett népszerű dallamok vegyeskari feldolgozásai is megtalálhatók. Karnagy: *Thormanné Husznay Mária*. Zongorakísérő: *Farkasné Szőke Tünde*. 4/ **Sarlós Boldogasszony**

Kórus, Budapest – az Újlaki Sarlós Boldogasszony templomban működő kórus bizonyos értelemben az 1976-ban alakult BKV Ifjúsági Vegyeskar jogutódja. Feladatuk elsősorban a liturgia szolgálata és hangversenyek adása. Karnagy: *Török Andrea*. 5/ **Erkel Ferenc Vegyeskar**, Szécsény – 1973-ban alakult, mint szövetkezeti kórus. Tízszeres aranyfokozatú minősítést érték már el. 2013 novemberében ünnepelték fennállásuk 40. évfordulóját. Karnagyuk: *Lévárdi Beáta*. Fuvolán közreműködött: *Palánki Éva*, zongorán kísért: *Csuka László*. 6/ **A Jászberényi Nagyboldogasszony Főtemplom Énekkara** – a kórus alapításának pontos éve nem ismert, de valószínűleg a város legrégebbi énekkara. Repertoárjuk a 9-10. századi gregoriántól a kortárs egyházi zenéig terjed. Legfontosabb feladatuk a liturgián való zenei részvétel. Karnagy: *Beniczki Béla*.

Az énekkarok igényes, szép műsorral jelentkeztek, képviselve a zenetörténet különböző korszakait, a magyar zeneszerzők mellett Bárdos művek is minden kórusnál szerepeltek. Említésre méltó, hogy valamennyien betartották az előre jelzett időtartamot (15 és 17 perc között). Így a zsűri az előre jelzett időben megkezdhetette értékelését. Nem volt könnyű a feladat, de egyetértésben hozták meg a döntést. Az ünnepség befejezését követően tartottak értékelést a kórusok karnagyjaival. Ez alkalommal fel tudták hívni a figyelmet a javítandókra, ugyanakkor értékelve minden jó zenei megoldást, végül is nagyon eredményesnek ítélve a minősítő hangversenyt.

A kórusok a következő minősítésben részesültek:

Lajosmizsei Városi Kamarakórus – **Ezüst** minősítés
 Jászapáti Városi Vegyeskar – **Arany** minősítés
 Sarlós Boldogasszony Kórus – **Arany dicsérettel** minősítés
 Cantate Nobis Énekegyüttes – minősítése **Gálakórus**
 Erkel Ferenc Vegyeskar – minősítése **Gálakórus**
 A Jászberényi Nagyboldogasszony Főtemplom Énekkara – minősítése **Gálakórus**

A Díszteremben összegyűlt valamennyi kórus és közönség előtt, *Vadász Ágnes*, a KÓTA főtítkára adta át az okleveleket a kórus vezetőinek, amit természetesen minden esetben hatalmas taps üdvözölt. Befejezésül elismerő szavakkal köszönte meg valamennyi kórus részvételét, a kifogástalan, zökkenőmentes szervezést, mindennek előtt *Thormanné Husznay Máriának*, aki ennyi kórust tudott bevonni az I. Regionális Kórustalálkozóra, és mindazoknak, akik ebben segítségére voltak, személy szerint a Cantate Nobis Énekegyüttes elnökének, *Virág Lászlónak*. Az Énekegyüttes nevében minden kórusnak és a zsűri tagjainak Emléklapot adtak át és Jászberény és a Jászság nevezetességét bemutató ajándékot.

Külön köszönetét fejezte ki *Márkusné Natter-Nád Klára*, hogy a neves eseményt összekötötték Bárdos Lajos születésének 115. évfordulójával. Az Emlékhangversenyt a szépen megtervezett Meghívó is reprezentálta. A színpad fölötti dekoráció mo-
 solygós fényképén Bárdos Lajos elégedettségét bizonyította, hogy az eltelt évtizedek során Jászberény méltó módon képviselte az „Éneklő Magyarország” elhivatottságát. Azt is jelezte, hogy Jászberény hét kórusa ma is aktív résztvevője a város, a régió zenei életének. Ezt kívánjuk a továbbiakban is Bárdos gondolatait idézve:

„Az ének szebbé teszi életünket!”

Márkusné Natter-Nád Klára

ÜNNEPI KÖSZÖNTŐ

Az I. Jászberényi Regionális Kórustalálkozón Szatmári Antalné alpolgármester ünnepi megnyitója

**Tisztelt Hölgyeim, Uraim!
Kedves Dalosok! Kedves Vendégeink!**

„A dal szebbé teszi az életet, a dalolók pedig a másokét is”

Biztos vagyok abban, hogy a jelenlévők közül mindannyian ismerik Kodály Zoltán ezen gondolatát, és egyetérteneink korunk egyik legnagyobb magyar zeneszerzőjével, Bárdos Lajos egykori mesterével.

Bárdos Lajos zeneszerző, karnagy, zenetudós, az Éneklő Ifjúság mozgalom megalapítója 115 éve született. Ez alkalomból, az előtte való tisztelgés gyanánt, városunkban először kerül megrendezésre a Regionális Kórustalálkozó. Ám ahogy végignézek a 12 kórus minden tagján, látva az ő lelkesedésüket, biztos vagyok abban, hogy nem utoljára.

Megtisztelő számomra, hogy ilyen rangos eseményen, mely ennyi zeneszerető embert mozgató meg országszerte, én képviselhetem a városvezetést.

Jászberényben igen népszerű a kórusmozgalom. Városunknak 7 működő énekkara van, ami egy ekkora települést tekintve szinte példa nélkül bír. Ezen kórusok mindegyike aktívan részt vesz a város kulturális életének fellendítésében, valamint nagy sikerrel vesznek részt országos kórustalálkozók, illetve rendszeresen járnak külföldi fellépésekre is. Nem bocsátkozom abba, hogy egyenként felsoroljam őket, de mégis ki kell emelni közülük a Palotásy János Vegyeskart, melynek igen kiterjedt nemzetközi kapcsolata van. A Palotásy János Vegyeskar a város legrégebben működő kórusa. Biztosan állíthatom, hogy hozzájárult ahhoz, hogy Jászberényben az ének és zenekultúra mára ilyen magas színvonalra jutott. Dérynére mindig büszke volt városunk, hiszen most is a Déryné Rendezvényházban vagyunk. De nagyjaink között említhetem Székely Mihályt, Darázs Árpádot, Beleznai Antalt és Riszner József zenészt is.

Oktatási intézményeinkben kiváló ének- és zenepedagógusok szeretetik meg a gyermekekkel az éneket és a zenét, mely nagymértékben befolyásolja a személyiség fejlődését.

Külön öröm számomra, hogy legújabb testvérvárosunk Lajosmizse is képviselteti magát ezen a rangos eseményen, még jobban elmélyítve ezáltal a két település közötti kapcsolatot. Véleményem szerint a városaink között alig pár hónap alatt kialakult igen szoros és aktív kötelék is egyfajta szimbóluma a jász összetartozásnak.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a Cantate Nobis Énekegyüttesnek, hogy Jászberény 7 kórusából a legfiatalabbként vállalta eme nagyszabású kórustalálkozó megszervezését. Ám annak ellenére, hogy városunk legifjabb kórusa, már most színvonalas repertoárral büszkélkedhet, így a városi rendezvények alkalmával gyakran hallhatjuk őket az év bármely szakában. Köszönhetjük ezt annak, hogy a kórus karnagya, Thormanné Husznay Mária már igen gyakorlottnak számít a karvezetésben: nyugdíjba vonulásáig vezette a Főiskola Női Karát, 28 éven keresztül volt a Palotásy János Vegyeskar másodkarnagya, 2011-ben pedig megalapította a Cantate Nobis Énekegyüttest.

Kodály Zoltán idézettel zárom köszöntőmet:

„Mélyebb zenei műveltség mindig csak ott fejlődött, ahol ének volt az alapja. A hangszer a kevesek, kiváltságosak dolga. Az emberi hang, a mindenkinek hozzáférhető, ingyenes és mégis legszebb hangszer lehet csak általános, sokakra kiterjedő zenekultúra termő talaja.”

Szatmári Antalné
alpolgármester

BOZZAY JÓZSEF karnagy 2014. október 13-án elhunyt

1933. július 24. Nagykanizsán született. Ének-történelem tanári oklevelét a Pécsi Pedagógiai Főiskolán szerezte. Majd felsőfokú karnagyi végzettséget is szerzett. 1959-től 2014-ig élt Zircen, hol gyermekkaraival az Éneklő Ifjúság találkozók rendszeresen arany okleveleket érdemelt ki, majd a Szövetkezeti Munkáskórus, – ma városi vegyeskarnak – 22 évig volt karnagya.

Vezetett szimfonikus zenekart ill. később ifjúsági vonószekart.

Volt megyei zeneoktatói munkaközösség-vezető, később következetes munkájának eredményeként megalakult Városi Zeneiskola igazgatását látta el 10 éven keresztül, 1986-1996-ig.

Nyugdíjasként s míg egészségi állapota engedte a helyi református templomban kántori szolgálatot látott el.

Kitüntetései: Szocialista Kultúráért, Veszprém Megyei Érdemérem, Veszprém Liszt Kórusban végzett munkásságáért, Zirc városától: PRO URBE-díj.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

A BUDAPESTI MONTEVERDI KÓRUS HANGVERSENYE A VIGADÓBAN

Különleges műsorra vállalkozott a **Budapesti Monteverdi Kórus** október 17-én a Vigadóban. Műsoruk nagyobbik felét imaszövegekre írt darabokból állították össze; ez a sorozat reneszánsz művektől

(Monteverdi, Victoria) Mozarton és a későromantikus mesterek (Reger, Verdi, Fauré) alkotásain át XX.-XXI. századi magyar zeneszerzők (Kodály, Bárdos, Orbán, Szőnyi, Kocsár) kórusaiig terjedt, ame-

lyek időrendi sorrendben hangzottak el. *Kollár Éva* fantáziadús vezénylése és a kórus színes éneklése rendkívül kifejezővé tette a művek megszólaltatását. A különböző stílusokban már nagy tapasztalattal rendelkező énekkar az eltérő megközelítésű műveket egyaránt meggyőzően énekelte, beleértve a néhány kíséretes művet is, amelyek közül kiemelkedett Fauré *Cantique de Jean Racine*-ja *Krasznai Gáspár* zongorakíséretével.

A második féldőben két kisebb zenekaros Vivaldi-kantáta (*Beatus vir* és *Magnificat*) hangzott el a **Budapesti Vonósok** (művészeti vezető: *Botvay Károly*) és énekes szólisták közreműködésével, teljessé téve és mindvégig emelve a műsor feszültségét és szépségét.

A szólisták is kiválóan teljesítettek; ki kell emelnünk közülük a két szoprán: *Bodrogi Éva* és *Zádori Mária* harmonikus együttműködését.

Kollár Éva, a Magyar Művészeti Akadémia tagja méltó módon képviselte a magyar énekkari művészetet a Vigadóban, amely a hangverseny rendezőjének, a Magyar Művészeti Akadémiának a székhelye.

Párkai István

A SZLOVÁKIAI MAGYAR PEDAGÓGUSOK VASS LAJOS KÓRUSÁNAK EMLÉKÜNNEPÉLYE KOMÁROMBAN

Ötven évvel ezelőtt alakult a **Csehszlovákiai Magyar Tanítók Központi Énekkara, Szijjártó Jenő zeneszerző-karnagy kitartó munkájának eredményeként.**

Az alapító karnagy *Ág Tibor* volt, aki tíz évig vezette a kórust. Őt követte *Janda Iván*, *Schleicher László*. *Szijjártó Jenő* kényszerű távozása után, került vendégkarnagyként **Vass Lajos** a kórus élére. Elkötelezett, nemes hivatásnak tartotta, és élete utolsó leheletéig legkedvesebb feladatai között szerepelt e kórus vezetése. Sok sikert értek el, örömben, bajban együtt dobogott a szívük.

Vass Lajos magas fokú zenei tudása, karmesteri képessége, zenei rátermettsége, de mindenek fölött egyénisége, emberi magatartása felejthetetlen emléket hagyott maga után.

A Komáromban, 2014. szeptember 20-án tartott nagyszabású ünnepség ennek kívánt emléket állítani, méltó színhelyül választva a Duna Menti Múzeumot. A komáromi Főtemplommal szemben lévő gyönyörű műemléképület, a Múzeum és Könyvtár, előtte egy kis park a Jókai szoborral. Itt kezdődött az ünnepség.

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos

Kórusa és a **Concordia Vegyeskar** Vass Lajos: *Jövendölés c.* vegyeskari művét adta elő, melynek szövegét *Jókai Mór: A jövő század c.* regényének előszavából válogatta, és az Énekkar első hivatalos koncertjére komponálta. A mű először 1965. május 22-én csendült fel a Csehszlovákiai Magyar Tanítók Központi Énekkarának és a Vasas Kórusnak közös produkciójaként.

A Komáromi Csemadok Alapszervezet nevében *Stubendek László* méltatta Vass Lajos munkásságát. Majd *Lezsák Sándor* a

Magyar Országgyűlés alelnöke, szólt nagy elismeréssel, a magyar zenekultúra missziós szolgálójának nevezve Vass Lajos zeneszerző karnagyot. És már előre utalva a szoboravatásra, örömét fejezte ki, hiszen ez a második szobor, amely megőrökíti a neves karnagyot, mert ezt megelőzően elsőként Lakitelken avattak köztéri szobrot Vass Lajosnak. Ezúttal reményét is kifejezte, hogy majd továbbiak követik e nemes példát. Ezt követően a nagyszámú közönség az épület aulájába vonult, a szoboravató ünnepségre. A Múzeum földszintjén helyezték el a mellszobrot, *Lantos Györgyi* szobrászművész alkotását. *Lezsák Sándor* és *Hecht Anna*, a kórus elnöke leplezték le a szobrot.

E terem folytatásában helyezték el a kiállítást. A megnyitót *Jarábik Gabriella* a múzeum igazgatónöje tartotta. Ismerette a „600 hónap, 600 dal” című vándorkiállítás jelentőségét. A kiállítást a kórus krónikája alapján *Miklósi Péter* és a Szlovák Magyar Kulturális Múzeum állította össze, 17 panel keretében mutatja be a kórus életét. Lehetőséget ad az emlékezésre és megismerteti azt a hihetetlen gazdag életutat, amit az 50 év alatt megtettek, és sikeresen elértek. De itt már megtaláljuk Vass Lajos

1992-ben bekövetkezett halála után következő karmester generáció munkásságának folytatóit. Magyar vendégkarmesterként *Tamási László*, *Sapszon Ferenc*, majd 2007-től *Tóth Árpád* áll a kórus élén. A hely szülőttei: *Janda Iván* karnagy, őt követően *Józsa Mónika* lett a kórus művészeti vezetője.

Az ünnepi rendezvény csúcspontja a Jubileumi hangverseny volt a Múzeum Dísztermében. Erről szól következő beszámolómk.

Márkusné Natter-Nád Klára

Jubileumi hangverseny

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa gazdag zenei programmal készült jeles jubileumára. Az 50. születésnapját

ünnepelő kórus két blokkban mutatta be imponáló tudását, amelyet a hallgatóság őszinte elismeréssel fogadott. A jelentős évfordulók – más esetben is – számadásra készítetik az előadókat, megidézve híres elődöket, valamint jelezve a jövő felé vezető út irányát. Az elmúlt hosszú évtizedek emberi megpróbáltatásai közösséggé kovácsolták az énekeseket, érlelték az együttes művészetét, amelyben Vass Lajosnak, a lángoló hitű és kiváló muzikalitású karnagnak két évtizedes munkája során meghatározó szerepe volt. Vass Lajos Kodály Zoltánnal együtt vallotta, hogy művészetben és magyarságban nincs megalkuvás. Ez az intés a kisebbségben élő magyar kultúra zászlóvivőinek életre szóló lelki tartást jelentett és jelent ma is.

A Vass Lajos Kórus szerepléseit figyelemmel kísérrő szakembereknek feltűnhet, hogy a havonta egy hétvégén próbáló együttes milyen kitartóan halad felfelé a zenei és technikai megvalósítás útján. Halatlan akarat kell ahhoz, hogy a repertoárt újból és újból frissítő karnagyok lendületét követni tudják énekesaik.

A kórus jelenkori karnagyai *dr. Józsa Mónika* –művészeti vezető, számos kitüntetés és karnagyi díj birtokosa – és *dr. Tóth Árpád* – magyarországi vendégkarnagy – számos kortárs mű bemutatásával igen magasra tette az elvárás/követelmény mércéjét. A tudás gyarapítása, a művek értő előadása nem jöhetne létre a példátlan összetartó erő nélkül, amely az együttes tagjait jellemzi. Ez fokozza az éneklési kedvet, az előadásra kiszemelt művek megszólaltatásának vágyát. Vagy az is lehet, hogy a kitűzött célok elérése sarkallja komoly munkára, együttes erőfeszítésre a kórustagokat. Az éneklés öröme hallhatóan és szemmel láthatóan is jelen van az előadásaik során, lankadatlanul.

A hangversenyt indító kórusmű – Gágyor József: Daloló testvérek című költeményének elhangzása után, Vass Lajos: Hűség című kompozíciója volt, Csontos Vilmos versére. Vass Lajos rátalált arra a költeményre, amelyben saját művészi útjának, hűségének szavakban kifejezett megfogalmazása jelenik meg. Az énekesek hűsége nyelvükhöz, népükhöz, szeretett karnagyukhoz, akitől örökérvényű útravalót kaptak a zenén túl is, többször megnyilvánult már az énekkar meggyőző előadásaiban. Ezt követte Kodály Zoltán egyik legnehezebb, veretes kórusműve, Gazdag Erzsébet versének megzenésítése, a „Balassi Bálint elfelejtett éneke”. „Szövegében, zenéjében megrázó tanúságtétele ez egy válságba, ebek harmincadjára jutott nép legjobbjainak.” (*Ittész Mihály: 22 zenei írás 21. oldal*) Az 1942-ben komponált kórusműben megfogalmazott fájdalom, a közösség keserősége a kórus átélt énekében torokszorító hitelességgel szólalt meg.

Kocsár Miklós, a jubiláló kórus számára írt Pater noster című műve klasszikus szépségeket tartalmaz, érdekes, új hangzásokkal teljes zenébe öntött imádság. Csemiczky Miklós: Dies sancti-

ficatus című műve szintén ezen az estén hangzott fel először. „Felragyogott előttünk ez a szép nap...” – és valóban, örvendezve, hálaadással szólalt meg a kórus kérésére született kompozíció. Ezt követte a fiatal karnagy –zeneszerző Tóth Árpádnak az ünnepi alkalomra írott műve „Az ezeréves tölgyfa”. A verset költője, Koncsol László József Attila-díjas, irodalomkritikus, művelődéstörténész mondta el a kórusmű elhangzása előtt. Mondanivalója ugyancsak hittel szól: ez a valaha sok sebet kapott, „dús terebélyű tölgyfa – sem bükk, sem fenyő: tölgyként akar itt élni.” A komor szimbolikájú művek sorát Jack Halloran: Witness (Szemtanú) című spirituáléjának rendkívül ritmikus, színgazdag előadása zárta.

A helyi **Concordia Vegyeskar Stubendek István** vezényletével jött köszönteni az idősebb „testvért” Kodály Zoltán, Tóth Péter és Karai József egy-egy művével. A vendég kórus gondosan kidolgozott, arányos közreműködése során különösen Tóth Péter: Pénteki ima című darabjával ragadta magával a közönséget. A népi szövegekre, Kocsár Miklós tiszteletére komponált kórusműnek nőikari változata 2009-től ismert, de a vegyeskar talán még kifejezőbben képes megjeleníteni a Nagypéntek felemelő fájdalomát.

Az ünnepelt énekkar Szijjártó Jenő – Gyurcsó István: Az anyai szó, majd Tóth Péter: Őrizz angyal! című művei után Daróczi Bárdos Tamás vidám népdalfeldolgozásaival zárta a kortárs magyar műveket felsorakoztató hangversenyt. A XX. századi magyar kultúra felvidéki követői elhivatottsággal, magasrendű zenei tudással folytatják elődeik megkezdett munkáját. Hála az alapító karnagyoknak és a 2006 óta fáradhatatlanul, megalapozott tudással és igénnyel muzsikáló karnagynak, *dr. Józsa Mónikának* és a nagyszerű esten is rátermettségét bizonyító *dr. Tóth Árpád* társakarnagynak. Bízunk abban, hogy együttműködésük újabb nagy sikerek felé vezet a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusát.

A nagyszerűen összeállított műsor Szijjártó Jenő kompozíciójával – „Esti hangulat Zsérén” – fejeződött be a két kórus közös előadásában. A zeneszerző másfél évtizedes kitarító munkájának eredményeképpen 1964. november 27-én alakult meg Csehszlovákiai Magyar Tanítók Központi Énekklára, vagyis az ünneplő kórus elődje. Műveinek előadása tiszteletadás, hálás emlékezés volt a hőskorra.

A Komáromi Dunamenti Múzeum dísztermét megtöltő sok barát, családtag, szakember – köztük a bemutatóként elhangzott kórusművek szerzői – hosszantartó tapsal fejezte ki őszinte örömét, köszönetét a felejthetetlen este hangokban átnyújtott ajándékáért.

Hartyányi Judit

REPERTOÁRBŐVÍTŐ SZAKMAI NAP 2014. november 15. Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége – KÓTA a nagy hagyományú Karvezető Konferenciák folytatásaként 2014. november 15-én, a tavalyi szakmai nap nagy sikere után újra repertoárbővítő szakmai napot szervezett érdeklődő karnagyaink számára. A változatos programban előadások, új kiadású kották bemutatása, kerekasztal beszélgetés zeneszerzőkkel, karnagyokkal és közös éneklések voltak. Az Editio Musica Budapest és a Kontrapunkt zeneműkiadó a helyszínen kotta-kiállítást és árusítást rendezett.

A regisztráció után, Mindszenty Zsuzsanna, a KÓTA elnöke köszöntötte a kollégákat, akik örömmel üdvözölték a KÓTA hagyományteremtő szándékát a folytatásra. Közös éneklésre invitált mindenkit Hraschek Katalin, felpezsdítve a hallgatóságot.

A délelőtti előadásokat Sárközyné Pomázi Ágnes, a KÓTA Ifjúsági és Zenepedagógiai Bizottságának tagja moderálta, bemutatva röviden az előadókat.

Az első előadás:

Tóth Annamária a KICSINYEK KÓRUSÁNAK szánt Kocsár Miklós: Kórusdalok Weöres Sándor verseire c. művet mutatta be. (”Felhő táncol” című KÓTA kiadványban megjelent kotta Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége-KÓTA, Budapest 2008)

Tóth Annamária 2009 szeptembere óta a zuglói Hunyadi János Általános Iskola ének-zene tanára és karnagya. Első osztálytól negyedik osztályos korukig tanítja a zenetagozatos diákokat. Az iskola második, harmadik és negyedik tanulóiból álló Hunyadi Kiskórus rendszeresen fellép az iskola karácsonyi és tanévzáró koncertjein, a zuglói kerületi Éneklő Ifjúság rendezvényen, illetve a Budapesti Éneklő Ifjúság Hangversenyeken, amin 2012-ben és 2014-ben az énekkar elnyerte a kitüntetett „Év Kórusa” címet.

Dávid Krisztina FELSŐS KÓRUSOK számára népdalcsokok összeállításáról, stílusos előadásáról tartott előadást.

2001 szeptemberétől tanít a Budapest XVII. kerületi Gregor József Általános Iskolában, ahol diákéveit is töltötte. Az iskola Jubilate Nagyórájának vezetését 2007-ben, az ének-zene tagozat 50. jubileumát követően vette át egykori tanárától, Princz Egonnétól. A kórus az elmúlt években részt vett a Kodály Zoltán Magyar Kórusversenyen, ahol legutóbbi alkalommal ezüst diplomával végzett, az Éneklő Ifjúság minősítő rendszerében pedig két alkalommal nyerte el „Az Év Kórusa” címet. A minősítő versenyeken a kórus minden alkalommal külön elismerő oklevélben részesült a népdalcsokok előadásáért. A kórus tagjai rendszeres résztvevői a „Tiszán innen, Dunán túl...” és a „Fehér Galamb” népdaléneklési versenyeknek is, ahol kerületi, budapesti és országos szinten is szép eredményeket értek el

Krasznai Gáspár előadása következett IFJÚSÁGI VEGYESKAR témakörben: Francia nyelvű művek gimnáziumi kórusok számára.

Krasznai Gáspár 2006 szeptemberétől a budapesti Madách Imre Gimnázium ének-zenetanára és karvezetője.
2009 februárjától a Kolozsvári Magyar Opera „Ének-zeneóra az operában” leckeelőadás sorozatának vezető előadója.
2010 májusától a Budaörsi Sapszon Ferenc Kórus karnagya.

2012 szeptemberétől a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem karvezetés doktorandusza.

2012 októberétől a Magyar Állami Operaház különféle operaismertető előadásai mellett az „Operakaland” középiskolás diákoknak szóló program pedagógiai anyagának szerkesztője, valamint a premiereket megelőző „Hangoló”-sorozat előadója.
2013 júniusától a Fővárosi Énekkar karnagya.

A következő előadóként **Kerékfy Márton**, az Editio Musica Budapest főszerkesztője ismertetőjét hallhattuk az EMB új kóruskotta kiadványairól, majd **Tillay Aurél** Liszt-díjas karnagy beszélt műveiről.

Kávészünet után Réger Mónika, a KÓTA Ifjúsági és Zenepedagógiai Bizottságának tagja vette át a háziasszonyi szerepet. **Nemes József** előadása következett Tóth Péter: Lángok című művének ismertetésével „Forradalom és ifjúság” témakörben.

Nemes József a debreceni Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola énektanára, a **Lautitia** Gyermekkar és **Lautitia Ifjúsági** Vegyeskar karnagya. Kórusaival állandó szereplői hazai és nemzetközi fesztiváloknak, versenyeknek.

Legkiemelkedőbb eredményei nemzetközi karnagyí különdíjak, a **Lantos Rezső-díj** és az **Artisjus-díj** mellett, a kórusaival elért nemzetközi és hazai dobogós helyezések, valamint az Ifjúsági Vegyeskarral elnyert **Kodály Országos Verseny** nagydíja. Mindezeknél azonban fontosabb számára a kórustagokkal ápolta kiváló emberi kapcsolat, a folyamatos egymásfigyelés és az igényes szakmai munkával elért közös éneklés öröme. A „**Lautitia**” (fényűzés, pompa, ragyogás) név jelentése a **Karnagy** számára: a kórustagok ragyogó arca éneklés közben.

Sándor Bence kortárs amerikai műveket ajánlott felnőtt kórusok számára.

Sándor Bence a Váci Vox Humana énekkar és A Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar Vegyeskarának karnagya.

Tagja a Vashegyi György vezette Purcell kórusnak, és állandó kíségetője a Magyar Rádió Énekkarának.

Emellett tagja a Kóta Művészeti Bizottságának és az Európa Cantat Regionális Művészeti Bizottságának.

Karnagy tanulmányait Budapesten és Debrecenben (ahol „Kiváló Hallgató” címet nyert) folytatta, emellett magánénekes szakon is diplomát szerzett.

A „Lantos Rezső” Fialat Karnagyok Versenyén 1. díjat, illetve Közönségdíjat kapott.

Számos, nemzetközi mesterkurzuson képezte tovább magát.

A váci Vox Humana énekkart 2009 óta vezeti. Irányítása alatt a kórus „Hangversenykórus” minősítést és KÓTA díjat kapott.

Végül **Kecskés Mónika** a Gregorián és a korai többszólamúság című előadását hallhattuk.

A győri Széchenyi István Egyetem **Varga Tibor** Zeneművészeti Intézetének tanára, szolfézt, basso continuo játékot, orgona és csembaló tárgyat oktat. Ezen kívül „Alternatív lehetőségek a zenepedagógiában” címmel tart speciális kollégiumot.

Dolgozik még az ELTE TÓK hallgatóival is. A pesti ferences templom „regens chori”-ja és orgonistája.

Tanulmányait a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem zeneelmélet, orgona és csembaló művészstanár és egyházzenei szakán folytatta. DLA dolgozatát: „A négy időszi Mária antifóna 15-17. századi feldolgozásai a liturgikus gyakorlat tükrében” címmel írta. Tehetségét, munkásságát Köztársasági ösztöndíjjal és Fischer Annie előadói ösztöndíjjal díjazták.

A Magyar Egyházzenei Társaság tagja, a Belvárosi Ferences Templom egyházzenei igazgatója, a Greccio Kamarakórus és a Capella Mariana karnagya. Kutató munkát is végez. 3 fő területe: népeknél történet, régi zene, modern csembaló és orgonairódalom.

Az összegző beszélgetés és ebédészünet után a délutánt vidám közös énekléssel kezdtük Mindszenty Zsuzsanna vezetésével. A szakmai nap kiemelkedő eseménye a kerekasztal beszélgetés volt neves zeneszerzőkkel és karnagyokkal az amatőr kórusok repertoárjáról, új művekről. A beszélgetést Mindszenty Zsuzsanna irányította.

Beszélgető partnerek: **Beischer Matyó Tamás**, **Horváth Barnabás**, **Tóth Péter** Erkel Ferenc-díjas zeneszerzők,

Kerekes Rita karnagy, **Somos Csaba** Liszt-díjas karnagy.

A napot Kardos Pál Emlékhangverseny zárta a Kardos Pál Alapítvány rendezésében.

A szakmai napon elhangzott előadások, valamint a karnagy-zeneszerzői kerekasztal során számos új, vagy ritkábban hallható mű került elő, amelyeket a jelenlévő résztvevők nagy örömmel fogadtak. De az előadások meghallgatása mellett lehetőség nyílt szakmai eszmecsere, a gondok, problémák megbeszélésére is, és mindezek valamennyiünk közös érdekeit segítik. Örömmel vesszük, ha a következő évi hasonló rendezvény tematikájával kapcsolatban ötletekkel, gondolatokkal segíti a szervezőket minden kedves tanár, karnagy kollega. A kóruszövetség szándéka az, hogy tagjaink érdeklődésének megfelelő, minél több hasznos, a hétköznapokban is használható információt hordozó rendezvényeket tudjunk létrehozni.

(-sz-)

EMLEKHANGVERSENY DÍJAZOTTAKKAL

A **Kardos Pál Alapítvány** kitüntetésekkel egybekötött emlékhangversenye **koronázta meg a KÓTA által szervezett Szakmai napot november 15-én a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban.**

A rendezvényelején **Rozgonyi Éva** Liszt-díjas karnagy – ezúttal mint a Kardos Pál Alapítvány Kuratóriumának alelnöke – bevezetőjében megkülönböztetett tisztelettel köszöntötte **Szőnyi Erzsébet** Kossuth-díjas zeneszerzőt, **Kardos Pálnét**, valamint **Dr. Mindszenty Zsuzsannát**. A KÓTA elnöke frappánsan rövid beszédben méltatta a néhai

Liszt-díjas karnagy, Kardos Pál életművét, szellemi hagyatékát. Kiemelte ebből a – karvezetők generációi számára alpműnek számító – Kórusnevelés, kórushangzás című könyvét és felidézte Batsányi János sorait is, melyek a szegedi Karolina Iskola (itt működött korábban a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Ének-zene Tanszéke) épületén elhelyezett Kardos-emléktáblán olvashatók:

**“Mint az égő fáklya, mely setétben lángol,
S magát megélesztve, másoknak világol”**

A hangversenyt Szőnyi Erzsébet – Pilinszky János: Szoloszma című műve nyitotta meg a **Szegedi Bartók Béla Nőiakar** előadásában *Rozgonyi Éva*, a kórus örökös karnagya bensőséges, ugyanakkor egyszerűség leltisztult irányításával.

Ezt követően a Szerző – aki a Kardos Pál Alapítvány kuratóriumi elnöke is – köszöntötte Arany Jánostól kölcsönzött idézettel az egybegyűlt hallgatóságot és a közreműködő kórusokat. Szőnyi Erzsébet tiszteletre méltóan erőteljes személyisége határozott hangon éltette a “Triumvirátus”; *Kardos Pál, Rozgonyi Éva és Ordasi Péter* sok évtizeden átívelő, példaadó munkásságát Szeged kóruséletében.

Beszédét követően a színpadon álló kórus – immár *Ordasi Péter* vezetésével – Bartók Béla nőikari műveit – Elment a madárka, Madárdal, Bánat, Isten veled! – szólaltatta meg kiegyensúlyozott, homogén hangzással, igényesen megválasztott karakterekkel.

A **Lutheránia Ének- és Zenekara** vonult be a Díszterembe, akik *Dr. Kamp Salamon* irányításával, *Ambrus Orsolya* (szoprán) és *Holló Csaba* (basszus) szólójával teljes egészében az egy esztendeje elhunyt Szokolay Sándor kórusművészetének szentelték műsorukat. A pianissimo kíséretből szinte berobbanó Gloria-szólót, majd az Ágostai Hitvallást megéneklő Confessio Augustana (Op.77.) stabil kórusképét és méltóságteljes hangvételt mintegy megkoronázta a Locarnoi Motetta (Op.38.) remek ritmikával felépített, szövegkifejező előadása.

A Kardos Pál Alapítvány emlékérmekének és emléklapjainak átadása és a díjazottak laudálása következett – ahogy Rozgonyi Tanárnő fogalmazott: „a tanítványok tanítványainak, akik életet teremtenek maguk körül” - *Dr. Kamp Salamon* Liszt-díjas karnagy, a Lutheránia Ének- és Zenekar alapító művészeti vezetője, *Kúnné Kocsis Erzsébet*, a Fóti Magnificat Kórus karnagya és *Chinen Naomi* számára; ők Bronz emlékérmeket vehettek át.

Ismét a kórusmuzsika kapott főszerepet: a *Török Attiláné* vezette **Tapolcai Kamarakórus** kulturált, puha hangzással, ugyanakkor széles dinamikai árnyalatokkal színesített romantikus hangvétellel énekelte Joseph Rheinberger Salve Regina-ját. Bárdos Lajos: Csodát mesélek c. – Weöres Sándor ver-

sére írott – művében muzsikusk emlékművet avattak „...nagy Kodály Zoltánunknak, a dalok Mesterének”. Műsorukat Seiber Mátyás népdalrapszódia-szerűen komponált Három magyar népdal c. kompozíciójának lendületes, jó karakterű előadásával zárták.

A tapolcaiak énekét ismét az Alapítvány Emléklapjainak – Goethe-től kölcsönzött idézettel: „Az Örök Láng ég futva, küzdve; mert minden csak megsemmisülve őrizheti meg életét.” – és ezúttal Ezüst emlékérmekének átadása, valamint laudációk követték: *Török Attiláné*, a Tapolcai Kamarakórus karnagya, *Lentiné Piros Veronika* a Kardos Pál Alapítvány Kuratóriumának titkára, *Dr. Balás István* a Kuratórium jogász tagja és *Vesmánsné Zákányi Ildikó* kuratóriumi tag, a Bartók Béla Nőiakar elnöke részére.

Majd PRO MERITIS érmet és díszoklevelet vehetett át *Berkesi Sándor*, a Debreceni Református Kollégium Kántusa Liszt-díjas karnagya, mellyel kiemelkedően eredményes karnagyi és pedagógiai pályáját, nemzetünk jövőjét építő munkásságát; *Hani Kjoko* az ELTE japán lektora, mellyel a kodályi zenepedagógia és a magyar kultúra terjesztéséért végzett kiemelkedő műfordítói és szervező tevékenységét, valamint *Dr. Tóthpál József*, a Muzsikusk Fórum elnöke, mellyel a kodályi zenepedagógia és a magyar kóruskultúra érdekében végzett, nemzetünk jövőjét építő munkásságát ismerte el és köszönte meg a Kardos Pál Alapítvány.

Kardos Pál

tömbszzerűen felépített, jó szövegmondással előadott koráljával. A karnagynő impulzív vezénylese nyomán bomlott ki *Tomás Luis* de *Victoria* *Quam pulchri sunt motettájának* polifóniája is. A gregorián „Christus factus est.” – „Krisztusk engedelmes volt a halálig, mégpedig a kereszthalálig” – előadását követően *Michael Haydn* motettájában hallhattuk ugyanennek a bibliai szövegnek a kórusfeldolgozását. Végül *Johann Crüger* ünnepélyes *Cantate Domino*-ját énekelte az együttes kissé talán táncos karakterrel.

A hangverseny utolsó fellépőjeként jól ismert, elegáns zöld tógájában a **Debreceni Református Kollégium Kántusa** következett. *Berkesi Sándor* keze nyomán letisztult előadásban, ugyanakkor nagy érzelmi kitöréssel hallhattuk *Bárdos Lajos*: Az Úristent magasztalom, majd – mintegy ennek ellentétéként – plasztikusan „szelíd” megformálásban *Gárdonyi Zoltán*: Szelíd szemed Úr Jézus c. kórusát. Áhítatos fohászként tárták elénk *Kodály Zoltán* 121. Genfi zsoltárát, majd záro számként kiegyenlített, de kivételes erőt adó-sugárzó módon *Szokolay Sándor*: Én vagyok a feltámadás és az élet című művét, melynek előadása alig egy esztendővel a szerző eltávozása után méltó befejezése volt a nagyhírű együttes szakrális műsorának.

A meghívó tanúsága szerint az emlékhangverseny zárásaként a közreműködők összkará adta elő *Kodály Zoltán* örökbecsű kánonját „A magyarokhoz” *Rozgonyi Éva* vezényletével. Tanárnőnek azonban rögvést felsejlett, hogy korántsem csak a színpad irányából hallja szólni *Berzsenyi* sorait, hanem a közönség is szinte kiköveteli a részvételt. S a „nem tudnám megtagadni karvezetői mivoltomat.” - közbevetéssel félig a nézőtér felé fordulva, másodjára már s Díszterem teljes hallgatósága zengte: „*Forr a világ búss tengere, óh magyar...*”

Somogyváry Ákos

FOLYTATÓDOTT FEJÉR MEGYÉBEN A NÉPDALKÖRVEZETŐK KÉPZÉSE

Fejér megye német nemzetiségi népdalköreit szólította meg a Nemzeti Művelődési Intézet Fejér Megyei Irodája a „Népdalkör vezetők képzése” című rendezvénysorozat második alkalmával, melyet Móron a Lamberg-kastély Kulturális Központ Erzsébet téri Művelődési Házában tartott. Saltzer Géza, a KÓTA Nemzetiségi Bizottsága elnökének előadását hallhatták az érdeklődők „A német nemzetiségi kórusművekről – tanítás, előadásmód, megszólaltatás és karvezetői feladatok” címmel.

A népdalkörökön belül egy kisebb, ám semmiképpen sem elhanyagolható csoportot célzott meg a Fejér megyei iroda a „Népdalkör vezetők képzése” című rendezvénysorozat második alkalmával. Ezúttal az előadót elkísérte a Felsőgallai Német Nemzetiségi Dalkör több tagja, és a dalkör immár negyedik éve tangóharmonika kísérője, a nyolcadik osztályos Markovics Dávid is, folyamatos közreműködésükkel illusztrálva az elhangzottakat.

rok összeállítását, végül bemutatta a német nemzetiségi dalok típusait. Utóbbiakat röviden ismertette kiemelve a népdal és műdalok közötti lényegi különbségeket, felhívva a figyelmet elsősorban a népdalok őrzésének fontosságára. Minden nemzetiségi népdalkörnél felvetődő kérdés, hogy magyar népdalt énekelhet-e egy nemzetiségi dalkör? Mindezek

Az előadó kitért általános, minden dalkört érintő problémákra és természetesen a német nemzetiségi dalköröket specializáltan érintő kérdésekre egyaránt. Így kiemelte a települési énekkarok fontosságát, a fiatalok és a férfiak bevonását ezekbe, színesítve az énekkart, és az énekkarok továbbélését biztosítva.

Saltzer Géza kitért a beéneklés, az előadásmód jelentőségére, a kórusvezető kórushoz viszonyított helyére, a tempótartásra, szólam kiválasztására, mindezeket jó és rossz példákkal egyaránt illusztrálva. Felvetette azt a fontos kérdést, hogy a szöveg és eredeti előadásmód megőrzése kinek a feladata – az énekkaré, vagy a nyelvészeké, nemzetiségi iskoláké?

Példán keresztül bemutatta a daltanítás metódusát, a helyes dalcsok-

mellett karvezetési alapismereteket is elsajátíthattak a megjelentek, valamint fellépéseken alkalmazható trükkökről is hallhattak.

Végül az előadást követően a résztvevők kérdéseikre is választ kaptak. Itt elsősorban az merült fel, hogy honnan tudni, hogy a gyűjtésben szereplő dal népdal-e vagy műdal, mivel sokszor a nemzetiségi népdalgyűjtések nem hívják fel erre a figyelmet.

Egy színes, a karvezetés, és a német dalkörvezetés minden metódusára kitérő, rendkívül hasznos előadást hallhattak az érdeklődők.

- s g -

A 45 ÉVES FELSŐGALLAI NÉMET NEMZETISÉGI DALKÖR

TÖRTÉNELME DIÓHÉJBAN

1969 októberében *Gallai Rudolf*, a felsőgallai Széchenyi Művelődési Ház vezetője szervezte meg a dalkört.

Tagjai a Művelődési Ház kis közössége volt, an-

nak is azon tagjai, akik szorosabban kötődtek a német kultúra hagyományainak ápolásához, s annak fennmaradásához. Ebben az időben ez nagy szó volt, hiszen az országban nagyon kevés csoport volt, amelyik felvállalta a német hagyományok őrzésének ezt a formáját.

Felsőgallán tehát elindult valami. Ez azért volt fontos, mert Tatabánya gyorsan fejlődő nagyvárossá nőtte ki magát, s az új, modern városrészek bizony vonzották az amúgy is háttérbe szorított német ajkúakat.

A családok egy része elköltözött az új városközpontba. Ez megbontotta az itt élő svábság egységes közösségét. De a hagyományokat őrizni kellett, s jó lehetőség volt erre a megalakult énekes közösség, a német énekkar.

Gyorsan összeírták, összegyűjtötték nagyanyáik, nagyapáik, szüleik által énekelt dalokat. A gyűjteményt *Eichkern Ignác* gépelte, majd ezt sokszorosították a több mint 20 fős 40 év körüli kórustagnak.

Elkezdődtek a próbák és hamarosan be is mutathatták a tanult, begyakorolt dalokat. A harmonika kíséretet *Haág Péter*, a falu fodrásza látta el a régi jó gombos harmonikáján. A dalok tanulásánál sokszor elhangzott, hogy az Edelényi tanító úr ezt így tanította, most is így kell énekelni. Máskor "a Mutter így énekelte otthon - így énekeljük!" vagy "ott rosszul mondd a szöveget, Felsőgallán mi másként ejtjük azt ki."

Összetartó közösség a svábság. Hamarosan körbejárt a hír, hogy Felsőgallán megalakult a német dalárda. Jöttek is a meghívások a környékbeli német kultúrházakból a műsoruk bemutatására.

Ekkor még a dalok mellett verseket is mondtak, kis színdarabokat is bemutattak a kórus tagjai. Sőt, a nagyon tehetséges *Varga Mátyás* saját költeményeit is elszavalhatta a hallgatóságának. A krónika szól arról, hogy Vértessomló, Várgesztes, Tarján, Baj, Kecskéd, Környe, sőt Budapest volt a szerepléseik helyszíne, mindenhol nagy sikerrel. A sikerek nyomán meghívták a kórust rádiószerelésre. Sőt meghívást kaptak a német nemzetiségi énekkarok hagyományos országos versenyére. 1985-ben németországi utazásra mentek. Szép emlékekkel jött haza a kórus. Sikeres volt az út, szépen énekeltek, rokonokkal, ismerősökkel találkoztak. Nagy volt a feltöltődés. Hosszú időn keresztül emlegették az élményeket. Közben *Rudi bácsi* megbetegedett. 1986-ban már nem tudta ellátni a kórus vezetését.

1986-ban Balatonyörökön, a Tatabányai Szénbányák Gyermekei-üdülőjét vezetem már 10 éve a feleségemmel, amikor augusztusban az ott üdültető *Palocsainé Bauer Marikához* és férjéhez *Árpihoz* vendégek érkeztek Felsőgalláról. *Böhm István*, az akkori Felsőgallai előljáró elmondta, hogy kórusvezetőt keresnek Rudi bácsi helyére, mert ő már nem tudja a betegsége miatt tovább vállalni a kórus vezetését. Rám gondoltak, hogy én vezessem tovább a kórust.

Nem baj, ha csak kicsit beszélek németül, majd a kórus megtanít. Én azt nem felejtettem el soha, hogy a családi gyökerek a szülők révén német területre vezethetők vissza, s emiatt is igent mondtam a kérésre.

Szeptemberben az első próba után már szerepelni ment a kórus Várgesztesre. Egy próba után kiállni merészség volt vállalni a fellépést. Azonban a kórus biztatott, hogy majd segítenek. Nem is volt semmi gond addig, míg a *Schönster Schatz* kezdetű dalt nem énekeltük. A több versszakos dalnál elfelejtettem a versszakok számát, s én csak vezényeltem. Közben elfogyott a szöveg.

De *Hámori Erzsébet* néni miután inteni akartam a következő belépést odaszólt, hogy nincs több. Megállt a kezem pár másodpercre, aztán

nem intettem tovább a dalt. Az előadás végén mindannyian jól neveltünk a történeteken.

Gyorsan összeszoktunk a kórossal, s hamar befogadott ez a nagyon kedves közösség. Többen kérdeztek tőlem a városban, hogy Felsőgallán felnőtt német dalkört vezetek, hogy "hogyan érzed magad Felsőgallán?"

A válaszom természetesen az volt, "hogyan jól!" Ebben az időben még vasárnap délután próbáltunk.

Jöttek a fellépések, jöttek a sikerek. 1987-ben pedig megindult a kórus utánpótlásának a szervezése.

A felsőgallai Széchenyi Általános Iskola lányai közül 12 fő vállalta az éneklést, a kórusban való szereplést. Közülük többen a kórustagok unokái

voltak. De igazi meglepetés volt, hogy a hívó szóra az Árpád Gimnáziumból 11 fiú is eljött Felsőgallára a próbákra, s a szereplésekre. Mindez 1990-ig tartott míg a fiúk leérettségiztek. Nagy létszámú kórusunk volt, mindenki csodált bennünket ezért. Jöttek is az eredmények.

Az első 1987-es ezüst, s utána már sok -sok arany minősítés. 1988-ban nagyon szép utazáson vehettünk részt.

A németországi Aalenben, Tatabánya testvérvárosában szerepeltünk. A Városháza előtti úton a közreműködésünkkel avatták fel Tatabánya címerét.

Mi énekeltük a Magyar Himnuszt, a magyar és a német Bányász-himnuszt, s rövid hangversenyt is adtunk az érdeklődőknek.

Az 1990-es években évi 25 - 30 szereplésen vetünk részt városunkban, megyénkben, sőt országosan is. A Széchenyi Művelődési Ház vezetői mindig

kiemelt feladatukként kezelték a kórus működését.

Románné Marika szervezte az első Heimatmelodie hangversenyt, melynek óriási sikere volt. Utazott velünk a szereplésünkre, nagyon szerette a kórust. 1995-ben itt rendeztük a KÖTA első országos Német Nemzetiségi Kórusfesztiválját 35 Dalkör részvételével.

1998. októberében Tatabányán, a Jászai Mari Színház-Népházban rendezték a Landesrat, a Magyarországi Német Nemzetiségi Énekkarok I. Országos Fesztiválját. A Fesztiválon 35 énekkar, 12 szólólista, 6 klasszikus kórus vett részt. A közel 1000 résztvevőnek a Büfé vezetője örült, mert ezen a napon megtermelte egész éves bevételét.

A rendezésben szerepet játszott az énekkarunk is. A Fesztiválon szép eredménnyel szerepeltünk a kóruskategóriában, s ugyanígy szerepelt a szólólisták kategóriájában a Szám házaspár, Rozália és Márton duett is.

Műsoranyagunk kibővítésében sokat jelentett, hogy 1997-ben a bajor Herrschingben rendezett

német népzenei táborban, valamint később az ausztriai Turner-Seeben rendezett Osztrák Singwoche programjában vehettem részt. Sok barátot ismertem meg, kapcsolatokat alakítottunk ki német és osztrák barátokkal, s így jöhetett létre több ausztriai és németországi utazásunk. (Fohnsdorf és Bühl kórusával a máig is élő kapcsolatunk).

2000 után többször jártunk Aalenben, sőt eljutottunk Erdélybe, s szerepeltünk Székelyudvarhelyen.

Énekeltünk Segesváron a híres Szász városban is. Tatabányán évente 12 - 15 szereplésünk van. A megyében és az országos meghívások után ehhez még hozzájön 8 - 10 szereplés. Komárom-Esztergom megyében barátság kapcsolódik a következő német nemzetiségi énekkarokhoz: Alsógalla, Környe, Kecskéd, Vértessomló, Várgesztes, Baj, Vértestolna, Tarján, Máriahalom, Tát. Megyénken kívül Szekszárd, Fertőrákos, Zsámbék, Soroksár, Újbarok és Szár, Gyöngy, Nagynyárád, Szigetcsép, majd jövőre Budakeszi.

Külön említeni kell a szoros barátságunkat Szekszárd, Fertőrákos, Vértestolna kórusaival. Ezen együttesekkel folyamatosan rotációs váltásban találkozunk. Ebben az évben Felsőgallán és Vértestolnán, majd Fertőrákoson és most szeptemberben Szekszárdon volt a találkozási és hangversenyünk. 2015-ben pedig Felsőgallán tartunk közös koncertet. A 2014-es jubileumi évben nagyon sok programot szerveztünk, illetve vettünk már és veszünk még részt.

Megyénkben Tarján, Baj Alsógalla, Környe, Vértessomló, megyén kívül Fertőrákos, Szekszárd, a baranyai Nagynyárád volt a szerepléseink helyszíne.

Énekkarunkban már a második generáció énekel. Az alapító tagok közül már csak Stefan Kerner díjas, 90 éves Varga Mátyás él.

Nagyon lelkes dalosaink közül szeretne még velünk lenni a 90 éves Völgyesi Jánosné Erzsébet néni és a 88 éves Dolina Nándorné Mariska néni, de sajnos betegségük miatt már nem tudnak próbára járni.

Fiataljaink szorgalmas reménysége Markovics Dávid, a nagyon tehetséges harmonikás, aki már negyedik éve a Dalkör hangszeres kísérője.

Reméljük, hogy hamarosan társak csatlakoznak a fiatal, szorgalmas Horváth Orsolya mellé a dalosok családjából a gyermekek és az unokák, valamint az énekelni szerető felnőtt Felsőgallaiak csatlakoznak hozzánk, mert ennek a kórusnak élnie kell hosszan, sokáig.

Saltzer Géza

karnagy, együttesvezető

MÉLTÓ MEGEMLEKEZÉS KODÁLY ZOLTÁNRÓL

A Gárdonyi Zoltán Református Együttes 15 év óta szervezi minden év decemberében a "Magyar Kórusok Napja" ünnepi Kodály hangversenyt.

Ez évben Kodály Zoltán születésének 132. évfordulója alkalmából került sor e rangos koncertre. A rendezvénynek a Szekszárdi Garay János Gimnázium díszterme adott otthont. Köszöntőt mondott Huszárik Imre, az intézményigazgatóhelyettese. Áhítatot tartott Nagytiszteletű Rácz József, a Tolnai Református Egyházmegye esperese. A színvonalas hangversenyre meghívást kapott a Szekszárdi Garay János Gimnázium Leánykara (karnagy: Naszladi Judit), a Vikár Béla Kórus - Kaposvár (karnagy: Ludmány Géza), a PTE Egyetemi Kórusa (karnagy: Prof. Dr. Lakner Tamás) és a Szekszárdi Gárdonyi Zoltán Református Együttes (karnagy: Naszladi Judit).

A gimnázium énekkarát fuvalán kísérte Tóth Erős Edina. Zongorán közreműködött Tóthné Lázár Noémi. A Gárdonyi Kórus

előadásában közreműködött a Streicher-Szabó Dóra Karola vezette vonósnégyes és Lozsányi Tamás orgonaművész. A műsort színesítette Tillai Tímea énekművész "Gárdonyi Zoltán: Kész az én szívem, oh Isten" című kompozíciójának előadásával. Csorba Győző Kodályról szóló versét Schäffer Klaudia, a Garay János Gimnázium 12. osztályos tanulója mondta el.

A teltházas, nagysikerű koncert összkari számmal ért véget. A jelenlévő 130 énekes "Kodály Zoltán: A 114. genfi zsoltár" című alkotását énekelte Lozsányi Tamás orgonaművész kíséretével. Vezényelt Prof. Dr. Lakner Tamás, a PTE Művészeti Kar dékánja, Liszt-díjas karnagy.

A jubileumi Kodály hangverseny jól szolgálta a

középiskolás és egyetemista diákok zenei nevelését izlésformálását, amely egyúttal hozzájárult a kodályi gondolat megvalósításához:

“Egy ország zenekultúráját nem egyes zenészek csinálják, hanem az egész nép.”

A műsort ismertette *Orbán György*

Naszaladi Judit

MOZGALMAS ŐSZ A KESZTHELYI HELIKON KÓRUSBAN

Még csak három hónap telt el az új tanévből és már kilenc szereplésen van túl a **Keszthelyi Helikon Kórus**. 2014 őszén egy gyönyörű olaszországi fellépéssorozat után Keszthelyen énekeltünk különböző rendezvényeken.

A Helikon kórust 1987-ben *Kendeh Gusztávné* alapította, és ma is ő vezeti a 45 tagú vegyeskart és ő vezényli őket az összes koncerten.

A kóruspróbákat augusztus végén kezdtük, tudatában annak, hogy már szeptember közepén szerepelnünk kell. Szeptember 11-14 között az olaszországi Trentino tartományban, Trentóban, Perginében szerepeltünk három alkalommal. A város napja ünnepi rendezvényein léptünk fel, és a három nap alatt csodálatos kirándulásokon is részt vettünk a dolomitokban, valamint a környező festői kisvárosokban. Egyházzenei hangversenyt adtunk a Cavalesei nagy barokk templomban, majd másnap a perginei színházban közösen léptünk fel a Coro Castel Pergine férfikkal. A hálás közönség különösen a magyar szerzők Bárdos Lajos, Karai József, Kodály Zoltán műveit ünnepelte nagy

tapssal. Közös énekkel zárult a hangverseny, Verdi: Nabucco című operájából énekelt a két kórus *Kendeh Gusztávné* vezényletével a *Va pensiero* Rabszolgák kórusa c. művet, melyet a közönség óriási ovációval fogadott. A következő nap egy vasárnapi misén énekelték a Perginei templomban Gounod C-dúr miséjét, valamint Liszt Ferenc és Halmos László műveit. Orgonán kísért *Dr. Pusztainé Puskás Zsuzsanna*, csellón közreműködött *Bánhidai Tamás*.

Hazaérkezésünk után néhány nappal, szeptember 19-én ismét szerepeltünk, de egészen másfajta anyaggal az Evangélikus Egyházzenei Konferencia záró koncertjén a keszthelyi Evangélikus templomban. Itt is nagy élmény volt a közös éneklés, Bach 147. kantátájának sokat énekelt korálja, melyet a konferencia résztvevőivel közösen adtunk elő *dr. Bence Gábor* vezényletével.

A következő nagy rendezvény a Zenei Világnapon, október 1-jén volt, a Keszthelyi Színházban. A Festetics György zeneiskola ünnepelte fennállásának 50 éves jubileumát, és névfelvétele 20. évfordulóját. A színes, gyönyörű műsorba *Bánhidai Tamás* igazgató úr kérte a kórust, hogy Bárdos: Erkel szózata és Karai József: Csillagok című művét énekelje el. Ez utóbbiban szólót énekelt *Markóné Rigó Krisztina*, és most is a kiváló zongorakísérőnk, *dr. Pusztainé Puskás Zsuzsanna* közreműködött.

A Zenei Világnap Keszthelyi eseményeihez kapcsolódik minden

évben a Keszthelyi kórusok találkozója. Október 10-én a színházban 19. alkalommal énekeltek együtt a helyi kórusok. Sajnos minden évben megállapítható, hogy csökken a létszámuk. Most már csak öt kórus énekel, 3 felnőtt és két gyermekkar. Minden kórus 10-10 perces önálló műsorral szerepelt. A hangverseny most is, mint minden évben közös énekkel kezdődött Gebhardi: Glória kánonját *C. Tóth Zoltán* vezényelte), és zárult Népdalcsokor Bartók Béla keszthelyi népdalgyűjtéséből. A gyermek és ifjúsági kórusok egyre csökkenő számát látva felvetődik bennünk a kérdés, hogy honnan lesz így utánpótlása a felnőtt kórusoknak?

Október 12-én a Fő-téri templom ünnepi miséjén /Búcsú/ énekeltek a Salve Regina kórusal közösen.

Október 19-én pedig a Festetics Kastélyban önálló koncertet adtunk *Bányai Júlia* kiváló operaénekes és állandó zongorakísérőnk közreműködésével. Ez a koncert a Helikon Kórust támogató bérlet-sorozat első eseménye volt, melyre a kórus különösen nagy szorgalommal és odaadással készült! Bach korálokat, Mozart műveket énekeltek, és végül magyar szerzők műveivel zárták a nagyszerű fellépést.

Bányai Júliáról külön is érdemes említést tenni. Kiváló szoprán, aki szinte a kórus szeme előtt nőtt fel, hiszen édesanyja a kórus alapító tagja. Júlia egy virtuóz Vivaldi áriát Gounod és Verdi műveit énekelte, majd a kórusal együtt Mozart Agnus Dei-t a Koronázási miséből, és részletet ugyancsak Mozart Idomeneo című operájából. A ráadás Adam: Térdedre hullj, című műve, és a jókedvű Denevér részlet, a Pezsgő ária volt, ami hatalmas sikert hozott.

Közönségük, a Helikon Kórus támogatói hálásan fogadták a koncert utáni pezsgős koccintást is. A bérlet következő hangversenye már adventi koncert lesz a Keszthelyi Zeneiskola tanári kamaraze-

nekarának közreműködésével a Karmelita Bazilikában 2014 december 14-én.

November 22-én a kórus részt vett a Fő téri templom Cecilia napi koncertjén. A Szent Cecília tiszteletére rendezett hangversenyen hagyományosan a közös éneklés a fő cél. A koncerten három keszthelyi vegyeskar szerepelt: a **Salve Regina Kórus**, a **Kis Szent Teréz Kórus** és a **Helikon Kórus**. A koncert 3 összkari művel kezdődött, majd minden kórus énekel önállóan 3-4 művet, végül pedig együtt énekeltek J. S. Bach „Uns ist ein Kind geboren” 142. kantatáját. Közreműködött a Festetics György Zeneiskola tanári kamarazenekara, Művészeti vezető *Miklós András*, szólót énekel *Kovács József* – tenor és *dr. Licskay József*-basszus.

Vezényelt *Kendeh Gusztávné*, *Pálné Szelencsik Klára* és *C. Tóth Zoltán*

A Helikon Kórus adventi koncertjei:

December 14-én, vasárnap 19 órakor a Karmelita Bazilikában tartottunk bérletes adventi hangversenyt a Zeneiskola Kamarazenekarával közösen.

December 18-án, csütörtökön 19 órakor Hévízen a Kórház kultúrtermében énekelte a kórus és 21-én, vasárnap 18 órakor a Helikon Kastélymúzeum tükörtermében volt a Helikon Kórus hagyományos karácsonyi hangversenye.

Husz Attila
a Helikon Kórus tagja

ÜNNEPI HANGVERSENY ÉS EMLÉKÜLÉS AZ ERKEL FERENC TÁRSASÁG 25 ÉVES JUBILEUMÁN

Az Erkel Ferenc Társaság megalakulásának negyedszázados jubileuma, valamint Gyula és Arad testvérvárosi kapcsolatának 20. évfordulója jó alkalmat adott arra, hogy – *Bognár Levente*, Arad város alpolgármestere vezette küldöttség jelenlétében – november 21-én nagyszabású szimfonikus koncertnek legyenek tanúi a gyulaiak. A Vigadóbeli Erkel-koncert előadója az **Aradi Filharmonia** Gyulán nem először szereplő **zenekara** volt – a régi ismerős, kiváló muzsikus – *Frandeş Dorin* karnagy úr vezényletével, aki egyformán jól beszél románul és magyarul. Az aradi filharmonikusok fellépésének fontos üzenete volt: egy romániai zenekar ugyanolyan anyanyelvi szinten és szeretettel játszott egymás után Erkel-, Enescu- és Liszt-műveket, ami után ritkán hallható, hosszú ünneplésben részesültek, méltán.

A hangverseny előtt *Somogyváry Ákos* karnagy, az Erkel Ferenc Társaság elnöke köszöntötte a jelenlévőket. Az Erkel-leszármazott bevezetőjében a rendszerváltozás utáni civil kezdeményezések sokaságáról tett említést, melyek között maroknyi lelkes zeneértő, többnyire gyulai lokálpatrióta megalapította az **Erkel Ferenc Társaságot**, a város

híres szülőtte emlékének ápolására, életművének népszerűsítésére. Beszédében kiemelte, hogy az egyesület létrehívásában elvülhetetlen érdemeket szerzett néhai *dr. Márai György* helytörténész, aki tulajdonképpen a társaság létrejöttét inspirálta, ám röviddel azután, 1991-ben elhunyt. Az ő támogatása és biztatása mellett egy akkori fiatal tanárember lett a társaság szervező titkára *Gedeon József* személyében, aki ma a Gyulai Várszínház igazgatója.

Ezt követően az egyesület életében, továbbvitelében 22 éven át rendkívül nagy és értékes munkát végzett *Dr. Bónis Ferenc* Széchenyi-díjas zenetörténész, a társaság korábbi elnöke, *Erkel Tibor* zongoraművész-tanár, egykori alelnök és a nemrégiben elhunyt *D. Nagy András* gépészmérnök, gyulai helytörténész, aki élete utolsó pillanataig lelkes titkára volt társaságunknak – sorolta el az egyesület életében jelentős szerepet betöltött személyeket *Somogyváry Ákos*. Majd – folytatva a sort – *Óváry Rózsika* néni nevét is megemlítette, aki Erkel Ferenc dédunokájaként több mint 270, a zeneszerző életéhez kötődő tárggyal, családi ereklyével járult hozzá 1970-ben az Erkel Emlékház létrehozásához.

Úgy illett Gyulán, hogy a magyar nemzeti opera megteremtőjének

műveivel kezdődjön a zenei program. A Hunyadi László című operából először a nyitányt hallhattuk, melyet a mester a mű 170 évvel ezelőtti bemutatója után csak másfél évvel később alkotott meg. Utána a csárdás dallamokban bővelkedő Palotás, majd a táncok megidézésének folytatásaként Erkel Bánk bán című művéből a Meráni és magyar tánc következett. Az opera-blokkot Erkel első operájából, a Bátor Máriaiból való magyaros palotás zárta. Gyulai-aradi közös ünnepről lévén szó, ezután a nemzetközi hírű román zeneszerző, hegedűművész, zongorista és karmester, George Enescu legismertebb műve, a Román rapszódia csendült fel. A hangverseny műsora – jól megválasztva – Liszt Ferenc legismertebb szimfonikus költeményével, a Les Preludes-del zárult. Az **Aradi Filharmónia** ünnepi koncertjét véget nem érő taps fogadta, úgyhogy dukált a ráadás, amelyben Erkel Hunyadijának Palotását hallgathatta meg újra a publikum. A vastaps közepette *Somogyváry Ákos* gratulációját fejezte ki *Frandes Dorin* karnagynak, illetve muzsikusainak, hogy „mindhárom szerző műveit egyforma anyanyelvi szinten beszéljük”, majd a hallgatóságnak elárulta: az Európa egyik legjobb akusztikájú épületéhez, az aradi Kulturpalotához szokott Aradi Filharmónia előadása nem szólt volna ilyen gyönyörűen az üres Vigadóban: a közönség ezúttal fizikai megjelenésével (is) segítette a megfelelő hangzást.

Másnap, november 22-én délelőtt a Mogyoróssy János Városi Könyvtárban emléküléssel folytatódott az Erkel Ferenc Társaság 25. évfordulójának megünneplése, mely hagyományosan a Himnusz közös eléneklésével kezdődött.

A Társaság elnöke a rendezvény házigazdjaként tiszteletét és köszönetét fejezte ki a már említett alapítók, tisztségviselők és egyesületi tagok iránt, akik mind sokat tettek hozzá az immár negyed évszázada működő egyesület létehez és gyarapodásához. Az elhunyt tagokról Erkel Ferenc Gyászadal című darabjával emlékeztek meg a jelenlévők.

Az ünnepi program *dr. Németh Csaba* történész Erkel képi ábrázolásai című ikonográfiai prezentációjával folytatódott; láthattunk jónéhány nem vagy alig ismert Erkel-portrét. *Krasznai Gáspár* lendületes, érdekes előadással emelte ki Erkel Sarolta c. operáját

Berkési Sándor karnagy

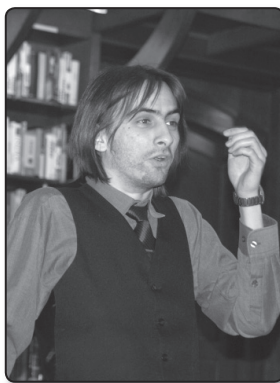
„a Bánk bán árnyékából”. „Igazolásként” számos zenei részlettel, köztük saját zongorajátékával szolgált. Egy rövid szünet után, a Gyulán már többször járt *Berkési Sándor*, Liszt-díjas debreceni karnagy, az európai hírű Kántus és a tiszántúli egyházközség zenei vezetője a Szóatról és a Himnuszról, mint nemzeti ereklyékről szólt, végigvezetve hallgatóságát – zenei betétekkel – számos kiváló magyar zeneművön, melyekben itt-ott felcsendülnek a jól ismert és szeretett dallamrészletek. Előadásában közreműködött a gyulai **Erkel Ferenc Vegyeskar** is *Perlaki Attila* karnagy irányításával. Az ünnepi

programot M. Tóth Géza „A Sugár úti palota” című rövidfilmjének levetítése zárta, amelyet nemrégiben, szeptember 27-én mutattak be a Magyar Állami Operaház megnyitásának 130. évfordulóján. A kitűnő alkotás az Operaház csodálatos épületét mutatja be kívülről, az oromzati szobroktól, a homlokzattól a lépcsősorokig, a zsinórpadlástól a pincéig, a színpadtól a zezugos igazgatási traktusokig.

Az operaház protokoll osztályának segítségével sikerült a Mogyoróssy János Városi Könyvtár, illetve az Erkel Emlékház számára is átadni a film egy-egy példányát, hogy majdan a jövő generációinak is megmutathassák annak a Magyar Állami Operaháznak a történetét, ahol Erkel Ferenc főzeneigazgatóként tevékenykedett – tájékoztatta a Gyulai Hírlapot *Somogyváry Ákos*. Az egyesület jövőbeli terveit vázolván pedig örömteli hírt osztott meg lapunkkal. A közelmúltban ugyanis felvették a kapcsolatot tíz, magyarországi településen működő, Erkel nevet viselő énekkarral, melynek eredményeként útjára bocsátják a „Magyarországi Erkel Kórusok 2015”-ös falinaptárat.

Dr. Németh Csaba történész

Krasznai Gáspár karnagy

Az Erkel Ferenc Társaság elnöke lapunk útján is köszönetet mondott és mond a hangverseny, illetve az ünnepi ülés támogatóinak, így Gyula Város Önkormányzatának, a Mogyoróssy János Városi Könyvtárnak, az Emberi Erőforrások Minisztériumának, a Nemzeti Kulturális Alapnak és a Gyulai Kulturális és Rendezvényszervező Nonprofit Kft-nek, valamint a Gyulai Hírlap munkatársainak is.

A gyulai székhelyű, de országos hatókörű Erkel Ferenc Társaság negyedszázados tevékenysége hézagpótló volt, s remélhetőleg az is lesz; nevezetesen ápolnia, éltetni, megismertetni kell az országban, de azon túl is az erkeli életművet, annak hatalmas művelődéstörténeti

Frandez Dorin karmester

jelentőségét. Tennie kell ezt már csak azért is, mert a művészeti életben ma is sokszor másoknál erősebb azok hangja, akik véleményformáló elitként lebecsülik Erkel, munkásságát parlagiasnak minősítik pusztán azért, mert szívvel-lélekkel nemzeti célokat szolgált mély elkötelezettséggel. Az utóbbi években már vanelőremozdulás Erkel méltó polcra emelésében, de sok még a teendő. Az Erkel Társaságnak tehát Gyulán is, Budapesten is és szerte az országban kell hatást gyakorolnia nagyszámú, aktív gyulai tagsággal és ugyancsak számos, kiváló zenészekből és Erkel tisztelő

polgárokból összetevődő további tagsággal, támogatókkal.

November 21-22-e igen jó újraindulás volt e küldetéses úton. Összességében kijelenthető: az ünnepi eseménysor méltó volt Erkelhez, jól szolgálta örökségének ápolását. A két város, Arad és Gyula valóban baráti viszonya pedig biztató jel az egymásra utalt két ország kapcsolatainak jobbítása terén is.

*Fekete Cintia, Erdmann Gyula és Oláh Szabolcs írásainak felhasználásával,
a GYULAI HÍRLAP szíves engedélyével*

Fotó: Baranyó Géza, Rusznyák Csaba

Egy kis technika... 108.

A magánhangzók sorában az **e** hangzó mellett leggyakrabban az **a** és/vagy **á** hangzókkal van baj. Nagyon könnyen „torkossá” válik, ahogy mondani szokták: „leesik”. Rossz hír, hogy ettől a hibától nagyon nehéz megszabadulni. Természetesen sokféle módszer létezik ennek a beidegződésnek a kijavítására. Ahhoz, hogy melyik a legalkalmasabb éppen, azt egyéni munkában az illető adottságai, az napi állapota, a hiba jellege/ mértéke stb. dönti el. Csoportos hangképzésről lévén szó, mindezekre tekintettel lenni lehetetlenség. Az alábbi hangjavító gyakorlat azonban – sokéves tapasztalat alapján – alkalmas arra, hogy minden körülmények között segítsen.

Előgyakorlatok:

1.) Puha levegő indítással mondjunk hosszan tartott

- **m** hangzót, (*Hmmmmmmmm*)

- **n** hangzót, (*Hnnnnnnnnnn*)

- egybeolvasztva a kettőt egymás után (*Hmmmmnnnnnn*)

A puha levegőt a **H** betűvel jeleztem.

2.) Átismételjük valamelyik áll-lazító mozdulatot. Legyegeyszerűbb, ha némán, nagyon lassú leengedéssel **a/á** hangzót formálunk. Többször.

Maga a gyakorlat:

1.) Prózában:

Elindítjuk lendülettel, de nem nyomva a hosszan tartott **m** hangzót (*Hmmmmmmmmmm*), majd igen lassú, óvatos szájnyitással hozzákapsoljuk az **a/á** hangzót úgy, hogy az utóbbi hangereje fele akkora legyen, mint az **m** hangzóé! (*Hmmmáááá*)

Rögtön utána kimondjuk a gyakorolni kívánt szót (Ave, álom, által, aludj, aki, stb.), nagyon vigyázva, hogy semmit se mozduljon el a pozíció. Legkönnyebben ezt úgy lehet elérni, hogy azonos dinamikában maradunk, tehát a szó kezdete egy hajszállal se legyen hangosabb.

2.) Énekelve:

Kényelmes fekvésben, egy adott hangon énekelve végezzük el az 1.) pontban foglaltakat, majd a javítandó szót dallamával együtt hozzá kapcsoljuk. Ismét figyelve az azonos dinamikára, ami változatlan (jó) pozíciót fog eredményezni.

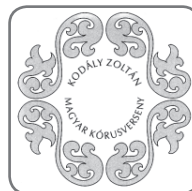
Mit is csináltunk?

A rossz éneklés torokból adja az erőt, tehát amikor a zöngénél is kevesebb hangerővel kértük az **a/á** hangzót, akkor ezt a nyomást vettük ki a hangból, de ezzel még csak a keménység tűnt el. Tehát a hang puha lett volna ugyan, de matt. Hogy az **a/á** hangzónak csengése is legyen, azért kellett elé zöngét tenni, s a fele akkora hangerő lehetővé tette, hogy a rezonancia folytatódjon szájnyitás után is.

A siker fontos feltétele, hogy tökéletes (nem torokból rásegített) **m**, ill. **n** hangzóval dolgozzunk.

Dr. Bruckner Adrienne

FELHÍVÁS „LEGYEN A ZENE MINDENKIÉ!”

**A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA
2015. november 19-22-ig**

**ismét megrendezi a magyar kórusok országos minősítő rendszerének legmagasabb szintű versenyét, a
Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusversenyt.
Várjuk azok jelentkezését, akik, együtteseikkel nemzeti kultúránk hagyományait örökítik
tovább, a magyar és az európai zeneirodalom értékeinek megszólaltatásával.
Jelentkezési határidő 2015. szeptember 15.**

RÉSZVÉTELI FELTÉTELEK

- A Kodály Zoltán VII. Magyar Kórusversenyen azok a nem-hivatásos énekkarok vehetnek részt, amelyek 2012. szeptember 1. és 2015. augusztus 31. között az „Éneklő Magyarország” kórusminősítésen, illetve az „Éneklő Ifjúság” minősítőn részt vettek, és legalább ARANY minősítést szereztek. Indulhatnak azok a kórusok is, amelyek nemzetközi versenyen kiemelkedő eredményt (1-2-3. helyezés, arany diploma) értek el.

Minősítés hiányában indokolt esetben elfogadunk

2 évnél nem régebbi felvételt, és a Művészeti Bizottság valamely tagjának személyes referenciáját a kórusról.

Részt vehetnek határon túl működő magyar amatőr együttesek is,

amelyek 2012. szeptember 1. és 2015. augusztus 31. között nemzetközi eredményeket értek el.

A verseny egy forduló. Ha egy kategóriában a jelentkezők száma háromnál kevesebb, a verseny rendezői törölhetik a kategóriát. Ez esetben az együttes egy másik - az összehasonlításra leginkább lehetőséget adó - kategóriában indulhat, és az eredeti kategória kötelező művét énekelheti.

Egy kórus azonos szinten (vagy „A”, vagy „B” szint) több kategóriában is versenyezhet.

Nevezési díj: kategóriánként

KÓTA tagoknak: 50.000 forint

KÓTA tagsággal nem rendelkezőknek: 65.000 forint

A jelentkezés elfogadásáról a Művészeti Bizottság dönt.

SZINTEK és KATEGÓRIÁK

A jelentkező együttesek „A” szinten kötelező mű előadásával indulhatnak az alábbi kategóriákban:

1. Kicsinyek kórusa:

létszám: legalább 30 fő

felső korhatár: 12 év

műsoridő: 6-8 perc

kötelező mű:

Horváth Barnabás 21 Gyermekkar kötetből:

10. Kacsá-úsztató,

11. Kis versek a szélről

2. Gyermekkarok:

létszám: legalább 30 fő;

felső korhatár: 16 év

műsoridő: 8 - 10 perc

kötelező mű: Bárdos Lajos: Rika-rika

3. Leánykarok:

létszám: legalább 25 fő

felső korhatár: 20 év

műsoridő 10 - 12 perc

kötelező mű: Terényi Ede: Resonemus

4. Ifjúsági vegyeskarok:

létszám: legalább 25 fő

felső korhatár: 20 év

műsoridő 10 - 12 perc

kötelező mű: Farkas Ferenc: Pataki diákdalok

5. Egynemű kórusok (nőikarok és férfikarok)

létszám: legalább 25 fő

korhatár: nincs

műsoridő: 10 - 12 perc

kötelező mű: Orbán György: O gloriosa (nőikar)

Ádám Jenő: Cinegemadár (férfikar)

6. Kamarakórusok

(énekegyüttesek, valamint egynemű és vegyes kamarakórusok)

létszám: legfeljebb 24 fő

korhatár: nincs

műsoridő: 12-14 perc

kötelező művek:

Szőnyi Erzsébet: Réten szaladoztunk (vegyeskar)

Bartók Béla: Tavasz (egynemű)

7. Vegyeskarok:

létszám: legalább 25 fő

korhatár: nincs

műsoridő 12 - 14 perc

kötelező mű: Kodály Zoltán: Sík Sándor Te Deuma

A jelentkező együttesek „B” szinten kötelező mű nélkül indulhatnak az alábbi kategóriákban:

1. Kicsinyek kórusa és Gyerekkarok

létszám: legalább 30 fő
felső korhatár: 16 év
műsoridő: 8-10 perc

2. Ifjúsági kórusok (egynemű és vegyeskarok)

létszám: legalább 25 fő
felső korhatár: 20 év
műsoridő: 10-12 perc

Eredmények, díjak:

A zsűri minden résztvevő kórusnak összpontszámot és kérésre szóbeli értékelést ad.

A versenyző együttesek, pontszámuktól függően ARANY, EZÜST, vagy BRONZ oklevelet kapnak.

Az „A” szint ARANY minősítésű kategóriagyőztesei indulhatnak a **Nagydíjért**.

A különdíjak odaítélése - az adományozónak a versenyt megelőző felajánlása után - kizárólag a zsűri döntése alapján történik.

A versennyel kapcsolatos további részletes információk megtalálhatóak 2015. februártól a ZeneSzó c. újságban és a KÓTA honlapján (www.kota.hu)

Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége-KÓTA

Budapest, 2014. november 21.

**Csoportos és egyéni énekképzési ismeretek
Bruckner Adrienne: Énekelni jó(l)! c. könyve alapján**

Felelős: Dr Vékassy Lászlóné
Cím: 1052. Budapest Vármegye u. 9.
Tel.;; 06/20/353-3764
e-mail: vekassy@t-online.hu
NFM eng.szám: 82/51/2012.

A továbbképzés célja:

- A csoportos énekképzés korszerű módszereinek elterjesztése, középpontban az énekképzés kezelésének, fejlesztésének felelősségteljes szemléletével.
- A tanárok egyéni hangképzésének fejlesztése, hangki bantartás, munkaképesség gondozás.

A jelentkezés feltétele:

felsőfokú zenei végzettség
Javasolt munkakörök:
zenepedagógus, ének-zenét tanító tanár, tanító, óvodapedagógus

Az ismeretek számonkérésének módja:

- írásbeli beszámoló formájában beéneklési terv készítése adott korosztály számára;
- aktív részvétel kamaranének mini koncerten.

Foglalkozási órák száma: 30 óra

3. Női karok

létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 10-12 perc

4. Férfi karok

létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 10-12 perc

5. Vegyeskarok

létszám: legalább 25 fő
korhatár: nincs
műsoridő: 10-12 perc

A továbbképzés ideje 2015. első felében:

tanév közben:

- január 10.,17.,24.,31.,febr.7 (jelentkezési határidő: jan.3.)
- febr.28.,márc.7.,14.,21.,28. (jelentkezési határidő: febr.20.)
- ápr.18.,25.,máj.9.,16.,23. (jelentkezési határidő: ápr.10.)

szünetekben:

- jún. 22.,23.,24.,26.,29.,30. (jelentkezési határidő: jún.15.)

A részvételi díj összege: 45.000-Ft

Részvételi díjon felüli költségek: vidékieknek szállás

Helyszín:

Szabolcsi Bence Zeneiskola, Budapest, V. kerület
Vármegye utca 9.

A továbbképzés

• foglalkozik az összes hangképzéssel kapcsolatos pedagógiai kérdéssel (hangképzés szemléletű órávezetés, - kóruspróba, a mutálás problémái),

• tartalmazza a különböző korosztályok beéneklési mód-szereit, gyakorlatait,

• egyéni (5 óra) hangképzési ismereteket nyújt.

Az előadásokat (17 óra) a gyakorlati mozzanatokról tanultak azonnali csoportos kipróbálása követi 8 óra)

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsen - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben

Nyílt hétvége a Cantemus műhelyében

2015. MÁJUS 13–17.

A világhírű Nyíregyházi Cantemus Kórus,
a Kodály Zoltán Általános Iskola és a Pro Voce Humana
Alapítvány szervezésében

Hasznos információk

A magyar vendégek részvételi díja: 45.000 Ft
A nyílt hétvége részvételi díja magában foglalja
a 4 nap szakmai programjainak látogatását,
beleértve a koncerteket is, a szállást 2–3 ágyas
elhelyezéssel és teljes ellátást 2015. május 13
vacsorától 2015. május 17. reggelivel bezárólag.

Kérjük, amennyiben szeretne részt venni
a Nyílt Hétvége programjain, küldje el a
jelentkezési lapot 2015. február 28-ig a
következő postacímre:

Nyíregyházi Cantemus kórus
Vay Ádám krt. 18. Nyíregyháza 4400
vagy faxon a 06 42-508-708-as faxszámra.

A jelentkezési lap letölthető a www.cantemus.hu
weboldalról is, így elküldheti e-mailben is
a mail@cantemus.hu címre.

Kérjük, 2015. április 20-ig-ig a teljes
jelentkezési díjat legyen szíves átutalni a
következő számlacímre:

Pro Voce Humana Alapítvány
CIB BANK ZRT.
11100702-18794401-10000001

Szabó Dénes

Hagyomány szerint ismét Nyílt Hétvégét rendez
Nyíregyházán a világhírű Cantemus Kórus és a
Kodály Zoltán Általános Iskola.

A zenetanároknak, karvezetőknek meghirdetett
szakmai programok bepillantást engednek
a Nyíregyházán folytatott, a Kodály módszer
igazságát bizonyító világszínvonalú zenei
nevelési munkába. Az óralátogatások, énekkari
próbák, szakmai beszélgetések, hangversenyek
során az apró részletek, módszertani
finomságok mellett a látogatóban kirajzolódik
a nagy ívű koncepció, a rendszer teljes
felépítménye, a kodályi alapelv szilárdsága, a
külföldiek által emlegetett „nyíregyházi titok”.

Nyíregyházi Cantemus Kórus
Telefon: 06-42-508708
Mobil: 06-30-2152388
E-mail: mail@cantemus.hu